

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Topol šedý jako alternativa (nejen) pro lužní lesy

Strnady – 16. ledna 2019 – Topol šedý, stejně jako ostatní topoly, patří mezi dřeviny v lesním hospodářství opomíjené a jeho výskyt je stále vzácnější. Přitom představuje naději pro náhradu jasanových porostů v lužních lesích a je také vhodnou přípravnou dřevinou na kalamitních holinách po odumírání smrku v 2. lesním vegetačním stupni (LVS). Jeho vlastnosti, způsoby rozmnožování a pěstování studují odborníci na biologii a šlechtění lesních dřevin Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

V rámci projektu Národní agentury pro zemědělský výzkum „Záchrana a reprodukce cenné populace topolu šedého“ zpracovali metodiku, jejímž cílem je navrhnout postupy využití topolu šedého v obnově lesa v 1. a 2. LVS tak, aby byly v souladu s platnou legislativou i s požadavky lesnické praxe. Metodika **Využití topolu šedého jako náhrady jasanu a olše při obnově zejména lužních lesů** je určena vlastníkům lesa, kteří se zaměřují na zlepšení hospodaření v lese, posílení odolnosti lesních porostů zvýšením druhové diverzity, zefektivnění obnovy rozsáhlých kalamitních holin použitím krátkověké rychlerostoucí dřeviny s vysokou produkcí dřeva.

Řešitelé využili poznatky získané během detailní inventarizace a hodnocení vývoje jak přirozené populace topolu šedého v Dyjákovcích, tak vývoje umělých výsadeb. „**Metodika se zabývá všemi praktickými aspekty zavedení topolu šedého do druhové skladby lesa, a to od získávání osiva a sadebního materiálu**“

Kvalitní porost topolu šedého, archiv VÚLHM

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

potřebných parametrů po výchovu založených porostů. Uvedeny jsou také mimoprodukční benefity, jejichž význam dalece přesahuje samotnou produkční funkci lesa, jak naznačuje stále narůstající rozsah kalamitních situací v lese,“ uvádí Luďka Čížková.

Topol šedý jako přirozený hybrid topolu bílého a osiky má morfologické znaky obou rodičovských druhů. „Je vhodné jej zařadit do druhové skladby lužního lesa při obnově odumírajících porostů jasanu a olše, ale může být používán také jako jedna z přípravných dřevin při zalesňování rozsáhlých kalamitních holin po vytěžení smrku ve 2. LVS. Jedná se o dřevinu, která plní produkční i meliorační funkci současně, a to v krátkém časovém horizontu,“ popisují řešitelé výhodné vlastnosti této dřeviny.

Porosty u Dyjákovic na Lesní správě Znojmo, LČR s. p., se v minulosti vyvíjely pravděpodobně jako převážně výmladkové lesy, a proto v nich je topol šedý významně zastoupen. Převažující složkou druhové skladby je zde jasan úzkolistý, který ale vykazuje stoprocentní úhyn v důsledku napadení voskovičkou jasanovou. Méně zastoupenými dřevinami jsou topol bílý, topol osika, dub letní, olše lepkavá a jilm vaz. Území je příkladem lužního lesa postiženého extrémním suchem, kdy dlouhodobý pokles hladiny podzemní vody vede ke snížení stability porostů a vyvolává nutnost změn v lesnickém hospodaření. Vhodnou alternativou náhrady porostů jasanu, je topol s obmýtím 25–30 let. Jedná se o náhradu dočasnou do doby, než odezní nepříznivé podmínky pro pěstování jasanu a bude možné opět vracet jasan do lesních porostů. Přiměřený podíl topolů však bude nutné zachovat vždy, neboť jsou přirozenou součástí lužního lesa.

Nejefektivnějším způsobem pěstování topolu šedého je generativní reprodukce (semeny). Jednou z podmínek úspěšného zalesnění je používání vhodného reprodukčního materiálu. Osivo pro generativní množení lze získat sběrem z uznaných jednotek reprodukčního materiálu ve vlastnictví LS LČR Znojmo v lesích u Dyjákovic, další zdroje osiva budou vyhledány a uznány v rámci lesnického výzkumu VÚLHM, v. v. i.

Sběr jehněd obvykle probíhá v druhé polovině dubna. Z jehněd se vylouští čisté osivo a výsev semen se provádí pod fólii obvykle v polovině května. Vypěstovaný sadební materiál uváděný do oběhu musí splňovat potřebné kvalitativní a kvantitativní parametry dané příslušnou legislativou. Velmi důležitá je kontrola životaschopnosti jakéhokoli typu sadebního materiálu ještě před výsadbou. Předejde se tak jedné z možných příčin případného nezdaru zalesnění.

Zejména v lužních lesích je žádoucí vrátit topolům jejich nezastupitelné místo v ekosystému. Topol šedý je poměrně plastický ve svých nárocích na vodu, proto může být vysazován na stanovištích sezónně podmáčených i na stanovištích sezónně

Pěstování prostokořenných semenáčků topolu šedého, archiv VÚLHM

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

vysýchavých. Na plochách po rozsáhlých kalamitních těžbách je zakládání porostů přípravných dřevin nezbytně nutné k vytvoření optimálních *půdních a mikroklimatických podmínek* pro urychlenou obnovu dřevin cílové druhové skladby.

Cílené využívání topolu šedého v obnově lesa je motivováno záměrem zvyšovat druhovou rozmanitost lesa, která je jednou z podmínek zachování stability lesních ekosystémů. V dlouhodobé perspektivě by se měl topol šedý zařadit do druhové skladby jako dřevina s meliorační funkcí, popř. na optimálních topolových stanovištích jako hlavní cílová dřevina s významným ekonomickým efektem.

Metodika Využití topolu šedého jako náhrady jasanu a olše při obnově zejména lužních lesů je ke stažení zde: http://www.vulhm.cz/sites/File/vydavatelska_cinnost/lesnický_pruvodec/LP_3_2018.pdf

Kontakt na autory:

Ing. Ludka Čížková, Ph.D., Olšavní 252, 686 04 Kunovice, ludka.cizkova@seznam.cz

Patrik Barnett, Chářovská 129, 794 01 Krnov, baroza@baroza.cz

Ing. Pavlína Máchová, Ph.D., VÚLHM, v. v. i., Strnady 136, e-mail: machova@vulhm.cz

Topol šedý jako přípravná dřevina na kalamitní holině po smrku ztepilém, archiv VÚLHM

Použití individuální ochrany sazenic topolu šedého, archiv VÚLHM

Vyvětlování vysazené kultury topolu šedého, archiv VÚLHM